

Plymouth, Pa. 4 Rugsejo.

Artinasi rinkimai tulų urėdinkų į pavietų urėdus ir valstijos Pensylvanijai. Agentai visur jau laksto apie įtekmingesius žmones kalbindami jų, kad pagelbėtų jiems perkalbėti žmones, kad tie jie balsuotu už demokratų arba republikonus, kurie vėl su visokiais pažadėjimais apipila visus ir nieko nesigaili pažadėti, ko balsuotojai reikalauja. Ko gali laukti darbininkai nu tų abiejų partijų, nereikia aiskinti. 1897 metų tapo pavaiszinti su kulkomis Lattimer'e, ir dabar Pittstone, kur vieną lietuvį nuszovė o 6 suzeidė. Szitie atsitikimai turiekvienam atidaryti akis ir pajudyti protą, ką reikia daruoti, kad panaszus atsitikimai daugiau neatsikartotu. Visokios unijos ir darbininkiszkos organizacijos niekūmi tokias galvažudystes nepraszalins, bet labiaus jas iszplatin. Unijonistai vietoms gerai siorganizavę susitaria straikūti, kad nutrupinti dienos darbą ir gauti didesnę algą, tai kompanijos pasiima szerifus su gaujoms galvažudžių, kurie iszszauo beginklius, nekaltus straikierius, o kartais sujodus didesniam skaitliui darbininkų, uztraukia kariauną ir tada visus sugaudo ar suszaudo. Teip elgiantės kapitalistams, darbininkai turėtu lygiai elgtis, ir rengdamiesi straikūti turėtu apsiginklūti kaip szerifų pagelbininkai ir milicija, ir tada kelti tikrą karę. Bet darbininkai tūmi keliu nepaagerins savo buvio, kapitalizmas visados jųs pergalės. Vienatinių darbininkų iszganymu yra sutverimas darbininkiszkų politiszkų klubų ir partijos, kur butų iszrinkti visi urėdinkai isz darbininkų szalies arba uzstojanti darbininkus o ne kapitalistus. Tiktai tada nustos galvažudystės, kada patys darbininkai pasirupins jas

paszalinti per iszrinkimą visų urėdinkų, kurie rupinsis apie darbininkų reikalus o ne kapitalistų. Taigi kam rupi paties gerovė, lai už tai pasirupina dabar laike rinkimo urėdinkų ir teatidūda savo balsą už darbininkų užtarėjus. — socialistns o ne skriaudėjus kapitalistus, republikonus ar demokratų.

PATAISYMAS.

Praėjusiam num. „Vienybės“, prie praszymo Londono lietuvų, siūsto pas vyskupą tapo praleista, kad ant tojo praszymo buvo pasirasziusių 331.

Aukos parodai

- Isz Westville, Ill. Draugystė Sz. Petro ir Povylo \$5 —
- P. Karalaitis -35
- Petronė Karalaitienė -10
- Ona Dailidziūtė -10
- A. Jesaitis -25
- A. Žibutis -25
- A. Zviga -15
- T. Januszcas -15
- Jūz. Szliazas -25
- Jon. Szliazas -25
- Barbora Szliažienė -10
- S. Baneviczia -5
- D. Jokubaitis -10
- J. Dailidė („Saulės“ skaititojas) -25
- P. Povilionis -25
- V. Skinderis -25
- Ona Skinderienė -25
- V. Kreivenas -25
- K. Masiulis. -25
- Ursulė Masiulienė -10
- J. Kirveleviczia („Saulės“ skaititojas) -50
- J. Pukas -10
- Palionė Pukienė -10
- F. Einikis -5
- A. Danielius -5
- J. Sabaliauskas -25
- J. Mosteika -15
- K. Bauza -10
- Izid. Samys -10
- M. Sabaliauskas -10
- A. Spudvilas -10
- A. Baleika -5
- Marijona Mauruczienė -10
- P. Mendziorius -25

- V. Kermaziunas -10
- J. Szitrikis -10
- J. Žvirblis -10
- U. Jasulaitienė -10
- P. Jukneviczienė -10
- J. Malinauckas -25
- V. Jesaitis -25
- Teofilija Jesaitienė -25
- Petronė Miglinienė -10
- J. Bernotas -5
- F. Lacziauckas -10
- N. Zygmantas -5
- F. Majauckas -25
- A. Litvaitis („Saulės“ skaititojas) -25
- A. Jakutis -25
- Ed. Zanevskis -50
- F. Preitikas -25
- Chas Peterson (angliku pasidavęs) -10
- J. Jonikis -25
- M. Sopraskis -5
- K. Martinaviczia -10
- Petronė Rakauskienė -10
- P. Paplauckas -20
- I. Storonas -25
- S. Astrauckas -25
- A. Kromelis -25
- A. Kuperis -25
- M. Žurauckas -10
- P. Gudisziauckas -15
- A. Prokupaviczia -25
- V. Melnykas. -10
- K. Batis -15
- J. Veriga -10
- J. Cziarnas -10
- P. Masiulis -10
- Sim. Gudauckas -25
- A. Daujotis -25
- P. J. Daujotis -25
- P. A. Daujotis -25
- K. Mockus -10
- T. Viestarc -15
- C. Skingailas -25
- J. Vasilauckas -25
- P. Grizkus -50
- A. Szinkus -50
- J. Stulginskis -10
- P. Stulginskis -25
- J. Bataitis -25
- J. Uzdavinis -50
- J. Szulauckas -25
- T. Jakubauckas -25
- V. Rimkus -10
- K. Petrauckas -50
- J. Norkus -25
- A. Pisanka -25
- J. Grikis -10

- J. Konceviczia -25
- F. Bendorius -50
- J. Galinauckas -10
- A. Uljis -5
- M. Sabeckis -25
- J. Savickas -25
- A. Kupronis -50
- J. Jūzaitis -25
- P. Vencius -25
- A. Kuklierius -25
- S. Latkauckis -15
- P. Vaitkus -15
- Isz Šcranton, Pa. J. Petrikis -25
- P. Krizinauckas -25
- J. Bruzas -25
- Marė Bružienė -25
- Mat. Dilbaitis -25
- Jūz. Dilbaitis -25
- Ona Dilbaitienė -25
- Ona Dilbaicziūtė -25
- Alena Dilbaicziūtė -5
- Isz Baltimores, Md. A. Griczinas -25
- J. Kailius -25
- S. Latonas -25
- S. Urlakis -25
- K. Milaszeviczius -25
- J. Rainis -25
- A. Vaitiekunas -25
- F. Matelis -25
- J. Vaisznis -25
- J. Kukrelis -25
- J. Karalius -25
- P. Karalius -25
- M. Mediszauskas -25
- A. Abromaitis -50
- Blaivystės Draugystė isz Pittston, Pa. \$5,80
- Buvo \$465,70
- Labu \$502,30
- ISZMOKETA.**
- Del Public Notary už suraszymą pirmojo „bonds“ -75
- Už prisiuntimą knygu parodai isz „Naujos Draugijos“ redakcijos -45
- Pasiuntiniui į Paryžių 25—
- Del Public Notary už suraszymą antrojo „bonds“ 1—
- Už 500 Zanavykuczio Statistikų 36—
- Markė prie czekio in Gilberton, Pa. —2
- Viso iszmokėta \$63,22
- Lieka kasoje \$439,08
- J. J. Pauksztis, Par. Centr. Kas.

Aukos kankintiniams

Isz Westvilles, Ill.	
A. Žibutis	-25
A. Jasaitis	-25
P. Karalaitis	-10
Bar. Szlezienė	-10
V. Skinderis	-10
V. Kreivėnas	-25
Kaz. Masiulis	-25
Urszulė Masiulienė	-10
J. Kirveleviczia	-20
J. Pukas	-10
Palionė Pukienė	-10
Teofilija Jasaitienė	-10
K. Bauza	-10
Ed. Zapevskis	-10
V. Melnykas	-5
K. Batis	-10
P. J. Daujotis	-25
Isz Baltimores, Md.	
J. Kailius	-25
J. Karalius	-25
A. Abromaitis	-50

Buvo \$6,95

Labu \$10,45

Redakcija.

Isz Prusu Lietuvos.

Kada mūsų broliai isz Didžios Lietuvos šaunei darbūjasi ant savo tautiškos dirvos, tai Prūsų Lietuvos lietuviai rodosi nenori nei pažvelgti ant jų darbų, arba teisingai sakant yra slepiami tie darbai per mūsų karžygisškiūsius laikrascezius „Naują Liet. Ceitungą“ bei „Auszrą“. Norint ką patirti apie lietuvių krutėjimą tai reikia skaityti „Ukininką“, „Varpą“ (tik gaila, kad tasai per retai iszeina), „Tėvynės Sargą“ ir isz Amerikos „Lietuvą“ bei „Vienybę Lietuvinkų“. Prūsų Lietuvoje iszleidžiamieji laikrasceziai su vokiszkoms literoms yra, žinoma lietuviams paskirti ir jų užlaikomi, vienok tiejie apie savus reikalus, vidurinius, nieko neprisimena ir visų akys nukreiptos į Berlyną, o kas po jų nosią kyszoja, tai to nemato rodosi. Mą iszveizi, kad kiekvienas protingesnis lietuvis žingeidauja pirmiaus patirti kas dedasi ant savos tėvy-

niskos dirvos o paskui tik apie kaimynus; bet pas mus yra antraip, mūsų laiszkeliai szlūja svetimus kiemus ir apie savąjį nei kiek nesirupina, esant jam pilnam visokių niekų. Mą rodosi būtų labai gera ir su nanda platinti tarp Prūsų lietuvių laikrascezius su lotyniszkomis literoms, isz kurių jie suprastu kas jie esą ir kokia yra jų pareiga. Isz pradžios tas darbas padarytu rods daug kasztų, bet paskiaus atsिमokėtu. Iszleistuvės turėtu atspausti po keletą tukstanczių daugiaus savo laikrascezio ir dalinti nors kartą per mėnesį. Tūse laikrasceziūse turėtu būti ypatingai toki rasztai, kurie patrauktų žmones prie skaitymo ir pamylėjimo jų. Kam rupi lietuvių tautiškas gyvastis ir jų gerovė, tepasirupina apie tai. Mą rodos lietuviai tokiu budu praregėtu kas aplinkui jūs dedasi ir neskaitytu tokių sausų laikrascezių. Tilžė yra žydiniu viso lietuviszko krutėjimo ir czion iszleidžiamieji laikrasceziai nusidūdą nieko apie tai nežiną. Knygų tampa iszleidžiama veik keletas kas mėnesis, o mūsų laikrasceziai negarsina nei vienos. Kada iszeina kokia vokiszka knygelė, tai visi vok. laikrasceziai tai apgarsina, o pas mus yra atbulai viskas. Jeigu lietuvinylų nebus atkreipta atyda ant Prūsų Lietuvos tūjaus, tai paskiaus bus didei sunku iszdirbti tąją dirvą.

Mokykla mokinimui lietuviszkų mokintoju tik bene Klaipėdoje taps įkurta nes ir valdžia už tai rupina, kad butu Klaipėdoje o ne Szilokarcziamoje. Apie ateinanczias velykas bene pradės mokinti. Lauksime vaisių tos naujos mokyklos.

Gumbinės gubernatorius apskundė p. Jagomastą ir redaktorių Arnaszijų už patalpinimą „Auszroje“ žinios apie Dr. Brūžį, kur buvo raszyta, kad

ant valdžios paliepmo tapo Dr. Brūžis į beprotnąjį vėl iszgabentas. Gubernatorius už tai jautėsi ant garbės užgautu, buk tai jis paliepė Dr. Br. iszgabenti. Nerabejonės, kad Jagomastas su Arnasziumi liktu neįkiszti kalėjiman, nes spēka tiesa visur pergali.

Tilžėje pradėjo taisyti jau kelią dėl elektriszkų vežimų gatvėmis. — Atgabėnimas zasų isz Didžios Lietuvos yra apstus; turgaus dienosė atsiranoda iki 10,000 zasų; už riebesnės mokama po 35 fenigius ant svaro, kudesnės po 1,90 iki 2,20. Ukininkai šaunei perka žąsis penėjimni; perkupcziai teipgi perka ir gelžkelisziuncziai Berlyną. Tropių Nemunų tapo atplukdyti apie 1500 iki sziolei, iki užszalsent keta dar parplukdyti apie 500.

Klaipėdoje tapo pastatytas ligonbutis gydymui jūdųjų raupliu, kuriame yra 11 ligonių jau. Isz Karaliaucziaus tapo atsiustos dvi sesers mie-laszirdystės priveizėjimui ligonių.

22 lietuviai isz miesto Es-sen, Vokietijoi, sudeję 24 markes ir 60 fen. prisiuntė paszalai Liet. Skyryme Draugystei Szilokarcziamos apskriczio. Kaip tai ger būtų, kad visi lietuviai neušimirsztu nors naszlės pinigėlių paaukauti tautiszkims reikalams. Tokios aukos yra jau isgyvenę tarp Amerikos lietuvių, kurie szelpimą tautiszkų reikalų dabar yra pasistatę į pirmą vietą. Kada pas mus teip bus? B.

P. J. J. Razokas isz E. St. Louis, Ill., prisiunte mums M. Jankaus laiszką kurį czion padūdame, o kuris parodė liudną tautiszką pasilaikymą Prūsų lietuvių.

Bitėnai 17 Liepos 1899 m.

Šaunus Tautieti! Sulaukęs Tamistos laiszką, negaliu atsi-dyvyti kad turėdamas tiek su-

pratimo teip ilgai nepasirodei ant lietuvių dirvos. Nėra abejonės, kad Amerikos lietuvių tūmi tarpu yra stiprausi pakėlime musiszkės kulturos; vienok ir jų sanlygos yra geriausios. Prūsų Lietuva jeigu netaps gelbėta nū lietuvių Didžiosios Lietuvos bei Amerikos, tai jos iszsilaikynas yra ne ant ilgos valandos. Asz Prūsų šaune jau pirm 20 metų nedėjau jokio darbo dėl iszlaikymo lietuvių, kadangi buvo didei prastos sanlygos, ir tiktai 1885 metų iskuriau(?) draugystę „Byrutę“ ir ją 10 metų su sunkiu vargu vedžiau, ir dabar ji nors nesylinga, bet moka bauginti mūsų kaimynus. Laikrasceziai per mane įsteigti „Nemuno Sargas“, „Polytiszkas Laiszkas“, „Žiuronas“, „Naujos Žinios“ ir „Ukininkų Prietelius“ neušilaikė ilgai, nes jie stacziai trenkė prieš sugedusį protą Prūsų lietuvių ir neturėjo skaitytojų. Bet glebeis iszdalinti po Prūsų Lietuvą jie atneszė tiek naudos, kad jau ir pas mus pradeda pusti drungnas lietuvių vėjalis. Berods dabar iszeinanti laikrasceziai dėl Prūsų lietuvių yra menkos vertės, bet asz dinguju vėl kokį naują laikrasztį iszleisti ir su tūmi patraukti kovon visus neprietelių pulkus. Dabartinei iszleistojai Prūsų lietuviams laikrascezių nesirupina apie tautos pakėlimą o tiktai savo geszėftą, bet kartais jie yra priversti dėl mūsų reikalų gerą daryti, kaip skaitydamas gali matyti.

Asz isz savo pusės iszleidinėju praneszimėlius, visokiais vardais pavadintus ir platinu dovanai tarp Prūsų lietuvių, kas, kaip rodosi benaudos nebus. Tiktai bėda, kad esu negana turtingas, kad tą tankiaus galėčiau daryti. Užvakar mą neesaut namieje sudegė tvartai ir klūnas su 40 vežimų paszaro o viskas buvo apsergėta tiktai ant 1500 mar-

kių ugnapinigių, o atstatymui reik menkiausiai 3000 mk. Turin ir vėl surasęs praneszimėlį, bet jo dabar negalėsiu atspausti, nes reik iš paskutinos apie namus rupintis. Tarp tokių sanlygų nyksta visokia energija, o ką jau bekalbėti apie silpnytį, ledų prispaustą žmogų.

Jei turėčiau daugiau laiko, tai galėčiau plačiau papasakoti apie tulas Prusų o ir visų lietuvių klaidas, ir jos yra įsiskaknėjusios jau nu Mindaugo laikų. Kada kryžiškai smaugė Prusus, tai Mindaugui buvo labai gerai ir jis nei maž nesirupino tos pacijos kilmės žmones išgelbėti, idant per tai prieszininkas negautu jį suėsti. Jei Prusų lietuviai kovoja su siaubūnais, tai Amerikos broliai nei maž nesirupina jūs gelbėti (Amerikos lietuviai darbūjasi gana darbščiai apie parodą lietuviskos literatūros ant Paryžiaus parodos, ateinantį metą, ir szelpime nukentusių už lietuystę. Medegiszkas pasilaikymas Prusų lietuvių yra geriausiu, tik tai reikia jūs įgudyti paskirti nors vieną dalelę tautos reikalams. Red.), nes lietuviai turi tokį budą, jeigu tu per silpnas, tai nereik tavęs nei paszelpti, bet dar nulupti. (Tikra tiesa, nu to ner tyras nei p. J. Red.) Tai tikra uždūtė ir supratimas, kokį sziandieniszki vyrai prijauczia, kitus peikti, save girti. Jeigu isztikimai mislyjate apie paszelpimą savo brolių dvasiszkame darbe ir kovoje už buvį, tai nei valandėlę netrukkite, bet tūjaus rupinkitės kad pagelbėti. Szviesos reik broliams ar tai Prusų Lietuvoje ar Did. Lietuvoi. Tūmi dar nedaug gero padarai dėl tėvynės nusipirkdamas sau kokią knygelę ir tik tai sau vienas savo protą ir sumanumą isztobulinti norėdamas, bet reik rupintis kad ir kiti visų mūsų broliai bent kiek apszviestų ir nu priespaudos lais-

vesni pastotu.

Ne tik paciam reik pramokti, Bet ir kitus pamokinti.

M. Jankus.

— „Berliner Morgen-Zeitung“ padėda žinią, kad maskoliai ant rubežiaus Lietuvos su Prusais pastatę ypatingus boksztus (korns), 12 metrų augszczio, isz kurių sargai parubežiniai galės isz tolo viską, kas tik atsitinka, matytie ir kordonūse tupintiems maskolpalaikiams pranesztie. Boksztai viens sukutu ir su kordonais tolkalbio (telephono) vie liomis suvienyti ir turį žiuronus įtaisytus. Tūm tarpu tokius sargybos boksztus bandymo dėl pastatyta ties Eitkūnais ir Kinterviečiais, teipogi tarp Partzkiemų ir k. Szaptų ir Sterkių. Ne galima abejotie, jog ir szitūs boksztus įtaisyta labiausia dėl gaudymo kontrabandininkų su lietuviszkais rasztais. *Bs.*

Politiszkos žinios.

Amerika. Amerikonai Pilipinūse moka teip auginti savo simpatiją, kuri tolyn vis labiaus atszaldo pilipiniečius ir dildo paskutinį pasitikejimą. Amerikos liūsnoriai apicierai nukakę į Pilipinus tuli apsivedė su pilipinietėms isz augsztesnės kilmės ir szliubą emė nu karėviszko protestoniszko kuringo. Kada liūsnoriai grįžo namon, savo antrųjų paczių nei neatsisveikinę iszkeliaivo. Jie turėjo savo paczias ir vaikus Amerikoje. Pilipinietės pasijutę apgautoms kreipėsi į sudą, bet ką gausi sude, kad jis yra tik tai dėl amerikony. Sudas apreiszke apgautomsioms moterims, kad jų apsivedimas nėra įstatymiszkai atliktas, protestoniszkas kuningas neturėjo tiesos suvincziavoti; vertybę suvincziavojimas turis tik tai katalikiszko kuringo arba sudzios, ir per konsulį užtvirtintas. Tokios ameriko-

niszkos tiesos atsilieps ant visų gyventojų ir nuskriaustieje neužsimrsz už tai atsimokėti amerikonomams.

Aguinaldas paleido 14 amerikony, kuriūs buvo sugavęs su laivu „Yorktown“. Pilipiniečiai garsina, buk turį sugavę 250 amerikony. Anglai, kurie yra buvoję pilipiniečių eilėse, tvirtina, kad turį tik tai 30 amerikony savo rankose. Pilipiniečiai amerikonus labai gerai užlaikę, kurie gavo gerą maistą ir drabužius, galėjo visur po miestelius laisvai vaiksčioti. Pilipiniečiai sugautiems amerikonomams pasiulę apicierų vietas savo kariaunoje, ką trys amerikonai ir priėmę. Aguinaldas buvo pažadėjęs paleisti ispaniszkus nelaisvius, jeigu atplaukęs ispaniszkas laivas jūs atsiimti bus po veluku Ispanijos arba tarp tautiszkų. Ispanai buvo priversti kreiptisi prie gen. Otiso ir iszgauti daleidimą nuplaukti į priep্লাukas pilipiniečių rankose esanczias, kad paimti savo žmones, ką gen. Otisas užgynė ir Aguinaldas neiszleidia nelaisvių tolei, kol netampa iszpildytas jo reikalavimas be Amerikos tarpininkystės.

Ant salos Cebų 517 amerikony užpūlė ant 265 pilipiniečių ir nustumė jūs isz jų apkasų tolyn. Ant salos Luzon Amerikonai vėl užėmė miestelį Porac. Aguinaldas vėl gavo isz Japonijos 7000 naujaisių szaudyklių ir daugelį szuvių. Tai gi Aguinaldas lygiai tiekiasi į karę kaip ir amerikonai.

Galiausiai Aguinaldas jau trecziū kartu atsiuntė pasiuntinius pas gen. Otisą su užmąnymu padaryti galą gozimui kraujo ir pustyjimui szalies. Pasiuntinius Otisas rods priėmė, tik tai nepripazino Aguinaldui virszieninkystės, kur ant dokumentų buvo pasiraszęs kaipo respublikos prezidentas. Atkakus Aguinaldo pasiuntiniams į Manilą, amerikonai da-

leido jiems vaiksčioti po miestą ir aplankyti pilipiniečius amerikony ligonbucziūse esanczias, kuriems pasiuntiniai iszdalino po nekiek piningų. Pilipiniečiai Maniloje pasiuntinius priėmė labai kryksztadami ir jiems einant ar važiūjant gatvėms nusiėmė priesz jūs kepures ir apsupę vieszbutį, kuriame apsigyveno. Tai gi pilipiniečiai ir po amerikony valdzia jau gyvenanti visai nesibaimyja amerikony už neisztikimumą ir daro savo. Aguinaldo vyriausis pasiuntinys, gen. Alejandrino, apreiszke reporteriams laikraszčių, kad pilipiniečiai troksza pakajaus, bet su garbe ir nepriegulmyste. Amerikonai gali savo kariauną padauginti iki 60,000 tai jie ir neatsieks to kaip mano, nes pilipiniečių kariauna yra iszsklaidyta ir jos amerikonai nieku budu nesugaudys ir jie gali metų metus kariauti su labai mažais kasztais, kas amerikonomams kasztūs milijonus. Kokios bus pasekmės isz užmąnyto santaikės pamatysime.

Austrija. Pasitraukus nu vietų gr. Thun ministerijai, su dideliu vargu pasisekė sutverti naują. Sunku buvo valdziai surasti ministerius, kurie apsiėmė užimti vietas, esant tautiszkai karei tarp slavų ir vokiečių. Ir naujoji ministerija regis neilgai užsilaikys, kadangi czeikai vieszai apskelbė karę tolyn vesti be pertrukio tvirtindami, kad naujoji ministerija nėra iszrinkta tautų sutarimu o tik vien vienos partijos vokiečių.

Ministeriais tapo: Grovas Clary Aldringen ministrų prezidentu ir ukės,—Dr. v. Koerber vidūrinų reikalų,—Dr. v. Vittek geležinkelių,—gr. v. Welsersheimb karės,—Dr. v. Kindinger tiesų,—Dr. Hartel apszvietos.

Prancuzija. Kaip regisi,

tai Prancuzija negreitai išklampos iš savo vidurinių nesutikimų. Šeip teip nubaigus Drefusio skandalą, pradėjo provą su prieszydzių vadais ir vėl norinczių karaliaus szaliniškais. Dabar vėl Prancuzijos laikraszcziai pilni visokių nūmonių apie dabartinį karės ministerį de Galliffetą, kuris esąs szalininku kuningaicszczio iš Orleano, kandidato į karalius. Laikraszcziai, teisingai ar ne, nurodo jo raszinėjimąsi su kuningaicszcziu, kur jo laiszkus atradę tarp atimtųrasztų nū A. Buffet, sekretoriaus rojalistų partijos. Tokių budu dabartinis karės ministeris greiciausiai apverstu respubliką į monarchiją, jeigu butu teisingi tiejie užmėtinėjimai.

Ispanija. Rodyjantės ministriams kad uždėti naujus mokeszczius ant gyventojų ir užtraukti skolą sudrutinimui szalies rubezių, vos nesuiro ministerija. Piningų ministeris staiti užprotestavojo priesz karės ministerį zadėdamas nedūti jokių piningų ant jo užmanyty mierių. Piningų ministeris gerai žino tusztumą vieszpatytės kasos ir kokios buvo pasekmės tulose provincijose kur rinko mokeszczius. Jeigu užtrauktu skolą ir uždėtu naujus mokeszczius, tai pati valdzia sukelia su tūmi visoje szalyje maisztus. Teip susivaidyjus ministriams, pirmsėdis padavė karalienei praszymą paleisti ministerius nū vietų, vienok visi pasiliko, apart karės ministerio, ant savo senų vietų.

Aprika. Kaip regisi tai karė tarp Anglijos ir Transvaaliaus turės tūjans užsidegti. Transvaaliecziai jau traukia prie rubezių angliszkų valdybų. Tuli politikieriai rodyja Transvaaliecziams nelaukiant nieko užimti angliszkas valdybas ir pastatyti stiprią kariauną pajurėse ir nedaleisti iszkėlimą

ant sausumos angliszkos kariaunos, atgabenamos į Apriką. Valdžia užgynė iszleisti bent vieną laikrasztį angliszkoje kalboje ir paliepė suaresztuoti į 50 angliszkų reporterių. Teip-gi valdzia Transvaaliaus uždare visus sudus ir karcziamas o jų lankytojus pakvietė prie apgynimo szalies. Karės pradzia bus ant upės Buffalo, kuri yra rubeziumi tarp angliszkų valdybų ir Transvaaliaus bei Majuba kalnūse, kur transvaliecziaisugrudo angliszką kariauną 27 Vasario 1881 m. Oranijos respublika lygiai rengiasi į karę priesz Angliją, nes jei lygus paojus grėsia nū Anglijos, jeigu toji pergaletu Transvaalių. Europėjiszki laikraszcziai simpatizūja Transvaaliui ir nupeikia Anglijos begėdystę, kuri be priezasties kelia nereikaliningą žudystą.

Dalis darbu.

Pittston, Pa. Straikas kasyklose Stevens Coal Co. pasibaigė; kompanija pakėlė po 5 ct. už karą ir akmenį, jeigu bus per 6 colius storio, mokes už colį po 5 ct. bet iki 6 colių storio akmens, nieko nemokės. Priegtam nū 100 karų numesti anglies tikt 5 karus, kur pirmiaus numesdavo iki 18 karų. Prova už galvažudystę ir sužeidimą pastojo atskyrį nū straiko ir kompanija vilkina viską tolyn.

New York. Sustraikavus zeceriams laikraszczio „Sun“, savininkai priėmė zecerius ne-unijonistus, kurie teip-gi sustraikavo skaitliuje 94 už nutraukimą jiems algos dėl korrekto skaitytojų.

Charleston, W. Va. Kasyklose Dunlop, Red Star & Harvey Coal Co. straiquieriai straiką iszlaimėjo, kompanija pakėlė po 5 ct. tonos ir 600 kalnakasių sugrįžo prie darbo.

Easton, Pa. Strytkairių darbininkams kompanija pa-

kėlė mokesztį; motormonai gaus 17 ct. už valandą o konduktoriai 15 ct.

Shamokin, Pa. Kasyklos Natalie, kurios nedirbo nū 1897 m., nū 1 Spalnio pradėjo dirbti ir 600 darbininkų gavo darbą.

Pensacola, Fla. Czionais sustraikavo 150 darbininkų malune, reikalaudami didesnės algos.

Bridgeton, N. J. Cumberland stiklo liejinyeczioje sustraikavo 250 vaikų reikalaudami pakėlimo algos.

Toledo, Ohio. Vietinė stiklų liejinyeczia prigulinti E. Foldui taisosi pradėti dirbti. Isz karoto pradės darbą 200 darbininkų, kurių skaitlius paskiaus tus padaugintas iki 1500.

Sharon, Pa. Republic Iron Co. sustraikavo darbininkai reikalaudami iszmokesties kas 14 dienų. Kompanija keta uždaryti pabirką.

Dunbar, Pa. Geležies liejinyeczios savininkai apreiszke darbininkams, kad nū 1 Spalnio pakels jiems algas. Szia me mete darbininkams tapo pakeltos algos iki 45 ct. jau.

Cumberland, Md. Geležies liejinyeczia dėl nezinomos priezasties tapo uždaryta ir darbininkai iszvažinėjo kitur jieszkoti darbo.

Superior, Wis. Vietinių angliakasyklų savininkai pakėlė kalnakasiams algas.

St. Clair, Pa. Kasyklose Chamberlain, kur nedirbo nū 15 Vasario, vėl pradėjo dirbti.

Clarksville, Ark. Begrežiant szulinį gilumoje 173 tapo atrasta anglis.

Detroit, Mich. 200 rubsuvių sustraikavo reikalaudami pakėlimo 10% algos ir pripažinimo unijos. Darboviai algą pakėlė, bet unijos nenori pripažnti.

Saginaw, Mich. 100 darbininkų iszėjo į miszkūs kirsti medzių, kur ant mėnesio gaus nū \$26 iki \$35.

Cleveland, Ohio. „Lake Car-

riers As'on“ pristojų pakelti sustraikavusiems laivų maszinistams algas ant 20% o peczkuriamis ir kitiems 10%.

Tipton, Ind. Czionai sudegė baltosios blekės liejinyeczia ir visi darbininkai liko be darbo.

San Francisco, Cal. Fulton & Risdon Iron Works sustraikavo maszinistai reikalaudami \$3,25 algos už 8 valandų darbo laiką. Ant gabenanczių laivų į Pilipinus kariauną teip-gi sustraikavo maszinistai reikalaudami pakėlimo algos.

Havana, Kuba. Didysis straiikas pasibaigė jau. Valdžia iki 100 straiquierių, kurie vadovavo, sumetė į kalėjimus.

William Pierson.

„Munchener Allgemeine Zeitung“ pravesza, jog neseniai, Ruggjeczio mėnesyje, Berlyne pasimirė 66 metų amžiaus, Dr. William Pierson'as, buvęs profesorius gimnazijos, placziai Vokietijoje pažįstamas kaipo autorius „Prusiszkosios historijos“ („Preussische Geschichte“), per ilgus metų ailius Prusijos mokyklose vartojamos. Szitas mokslingas vyras nors isz vardo ir lietuviams pažįstamas butie turetų. Savo veikale: „Elektron, oder ueber die Vorfahren, die Verwandtschaft and den Namen der alten Preussen“ (Berlin 1869), jis, kiek žinau, pirmas užsiėmęs buvo darodymu moksliszkų artymos giminytos tarp senovės Prusų, Lietuvių su Trakais, Getais Gelionais ir nors jis priderancios pažinties lietuviszkosios kalbos bei trakiszkosios etnologijos ne turejo, vis-gi surinko savo veikale nemenkai medegos darodymui tos giminytos. Ant kritikos lenko S. Maronskio: „Herodot's Gelonen keine preussisch-litauische Völkerschaft“ („Zeitschrift des Westpreuss Geschichtsvereins.“ 1883, Heft X, S. 1-54), jis davė

gana asztrų atsakymą: „Zur Gelonen-Frage“, tame pat laikrasztyje (1884, Heft XI, S. 99-106) patalpintą. 1872 m. W. Pierson'as atspaudino Berlyne: „Bilder aus Preussens Vorzeit“, (257 lakszt.), kur jis populiariškai apraszė tulus atsitikimus, budą ir darbą senovės Prusų. 1873 m. broszuroje: „Jahresbericht ueber die Dorotheenstaedtische Realschule“, prie kurios jis profesorium buvo, patalpino Pierson'as akyvą rasztą: „Ueber die Nationalitaet und Sprache der alten Preussen“, o laikrasztyje: „Zeitschrift fuer preussische Geschichte“ atspaudino: „Altpreussischer Namenkodex“, kur surinkti tapo visi senprusiszki vardai. 1875 m. Pierson'as izleido Berlyne „Altpreussischer oerterschatz“, kur jisai surinko visus zodzius iz senprusiszkos kalbos likusius. Paminėtais auksztais darbais W. Pierson'as suteikė nemenką paszalpą tardytojams kaip kalbos, teip ir etnologijos senovės prusų bei lietuvių, už ką ir mes jam, ypaciai kaipo pirmtakui darodyme giminystos tarp musų tautos ir Trakų, turime butie visados dėkingi.

Dr. J. B.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Westville, Ill. Matant dau giur savo brolius darbujantės apie parodą musų literaturos, neatsilikome nei mes, bet norime kartu prisidėti prie viesų musų reikalų. Lietuviai skaitydami „Lietuvą“ bei „Vienybę“ yra gerai apsipažinę su tautiszkais reikalais ir veik kiekvienas aukavo pagal izgalę ant tėvyniszko aukuro. Kur lietuviai skaito geresnius laikraszczius, ten greičiausiai ir aukauja ant tautiszku reikalų. Nors ir ne po daug aukaudami izz Westvilles ir apielinkės surinkome \$25 parodai ir \$2,50 paszalpai kankintinių.

Viso \$27,50 ką prisiuncziam centraliszkam kasieriui J. J. Paukszeziui. *Aukautojai.*

Baltimore, Md. Susitarę mes keliolika lietuvių sumetėme po 25 ct. musų parodos reikalams \$3,75 ir \$1 paszalpai kankintinių. Butų labai gerai kad vietinės draugystės izzrinktu kolektoriūs, kurie netingėtu pereiti per lietuvius ir tokiu budu nemenkai aukų susirinktu, lietuviai nepasigailėtu keletos centų, nes medegiszka pusėtinai gerai pasilauko. Paaukauti keletą centų parodai musų literaturos ir szelpti nukentėjusius už lietuvių vystė, mislyju, nei vienas neatsisakys paiszkinus reikalą. Szelpti savo tautiszkus reikalus yra kiekvieno lietuvių pareiga. *Artojas.*

Lawrence, Mass. Pusantų metų atgal musų mieste lietuviai buvo paskendę lenkų baļoje ir apie lietuvių nėsirupino niekas. Pirmu kartu izzgirdus zodį „lietuvių“, nežinojom kas ji per viena ir izz kur ji paeina. Visi galvaukėme, kad lenkų, nors jų buvo daug mažiau už mus. Mat lenkiszka tai buvo po niszka pagal papratimą. Bet ant nelaimės lenkystės atvyko į musų miestą vienas apszvietas tautietis, kuris pažinęs musų ponystę ir pasielgimą daug gardzių jų turėjo ir prisižiurėjęs į mus, matydamas teip atbulai daranczius, pasirizo darbūtis, kad mus atvesti ant tikrojo kelio. Isz karto buvo mums stebuklingu daiktu toji lietuvių. Virsz minėtas lietuvis pradėjo mums aiskinti Lietuvos praeitę ir liepė skaityt „Lietuvos Istoriją“. Tame laike mes jokių geresnių laikraszcziu neskaitėme apart „Saulės“, kurią turėjo du skaitytojai, ir ką izz „Saulės“ dažinosime, kuriai tikrai bobų padurkai rupėjo ir keikė tūs kurie rupinosi at-

skirti lietuvius nū lenkų pliaukszdama, kad tų lietuvių galvas atskirtų nū peczių. Mes pamokinti „Saulės“ teip ir darėme, ir pradėjome ant to atvykusio lietuvių kreiva akia žiurėti ir pavadinome bedieviu jį už tai, jog jis rodyjo skaityti geresnius laikraszczius vietoje „Saulės“ kurioje talpinosi evangelija. Kelis kartus turėjo sprukti izz musų tarpo anas tautietis, vienok savo mandagiu pasielgimu ir zodziais prisitraukė keletą izz musų ir tada pradėjo aiskinti kas yra lietuvių, kokia yra grazi lietuviszka kalba ir tt. Mes pradėjome mislyti ir mums tūjaus pasirodė kad ne gerai darėme. Musų burelis persiskyrė į dvi dalis, viena dalis buvom lietuviai, antra po senovei lenkai, bet iki sziolei tokių lenkbernių jau ne daug liko; dabar lenkystės laikosi tiktai dvarokai, sakydami „dvaraniniais“ esą. Lietuviai vietoje lenkiszkos kalbos mokinasi angliszka ir grynai lietuviszka. Tuli buvo suambrinę savo pavardes lenkiszka o dabar vadinas grynai lietuviszkomis. Mes atsivertėliai nepasilikome kurcziais ir ant tautiszku reikalų; apart aukų parodai ir kankintiniams, turime sudėję ir surinkę jau \$6,00 paszalpai lietuviszkos jaunūmenes, mokiancziosi užrubezyje. Zodziu sakant mes esame izz naujo lietuviszkoje dvaseje atgimę, kurioje ir numirsime.

Teip esant dalykams, pradėjome rupintis ir apie lietuviszka bažnycią. Turime savo czarterį ir įstatymus su \$500 beveik jau.

Atsivertęs lenkbernis.

Lost Creek, Pa. Daug laiko emė ir visokių kalbų su nekantumu turėjome izzklausti, kurios priesztaravo musų geistinam darbui ir užmanyti. Vienok džiaugiamės sziandien savyje, kad musų

trusas neliko be vaisiaus. Rugšėjo 22 dieną susirinkome vakare į paskirtą kambarį dėl sutvėrimo Kliubo, prie kurio izz karto prisiraszė 15 sanarių, kurie suprato apie kliubo naudingumą. Izzrinkę perdėtinis paskyrėme mėnesinę mokestį ir įstatus, pagal kuriūs sanariai turės laikytis.

Mėnesinė mokestis yra 25 ct., o įstatai toki:

1. Kad Kliubo kambaryje nebutų niekadės svaiginanczių gerimų apart vandens.

2. Kaziros (kortos) teipgi netur Kliube vietos.

3. Jeigu sanarys ateitu į Kliubą girtas ir pasielgtu nepridarancziai, pirmu kartu patenka po bauda 25 ct., ant ru kartu pagal nutarimą sanarių bus paskirta bausmė.

4. Kiekvieną vakarą po pusantros valandos visi sanariai turi ramiai užsilaikyti, o vienas paskaitys dėl visų laikrasztį arba knyga.

Iki naujų metų nekviesime laikraszcziu ant Kliubo vardo, nes visus laikraszczius turime pavieniai ir paskolinsime Kliubui.

Vardą Kliubui izzrinkome: „Kliuba - D. L. K. Keistuczi“.

Už tai mes Keistuczio Kliubo sanariai turime stengtis laikytis tų takų, kuriūs musų pirmtakunas mums pramynė, tai yra darbūtis dėl savo ir tėvynės gerovės. Mes Lietuvos sunus apleidę savo tėvynę ir atvykę į szitą laisvės szalį turime darbūtis dėl savo tėvynės izz visų spēkų. Mums czionai atvykus, nei medeliui persodintam, negalime teip greitai suprasti reikalą vienybės darbuse link musų gerovės, bet pažvelgus į lietuvių tarpą jau matyti kūpelės darbszcziu tautiecių, susivienyjusiu jau, neatbojanczių audrų, tai yra nevidonų mus tautos, ir dirbanczių ant tėvyniszkos dirvos pagal savo spēkas. Teip ir mus kaimelio burelis

tautieczių suvienyjome savo spēkas, kad būtų lengvesniu ir žymesniu mūsų trusas tautiszkūse kaip ir politiszkūse darbūse. Kiekvienas tautietis turi šiandien jau tą nūmonę ir aiskų paveizdą (parodą mūsų literatūros Paryžiuje) kad visūmenė gali viską nuveikti, kad tiktai vienybės darbas pastatys mūsų tautą ant lygaus laipsnio su kitoms tautomis, O kuris iš gerų tautieczių nemato vargingo padėjimo darbininko? Užtenka pereiti kokia paszaline gatve miesto, o pamatysime, kas turi atdaras akis, kokiūse namūse darbininkas gyvena, koks jo maistas ir drabužis, kokį skurdą kenzia jo vaikai iš pat pradžios savo gyvenimo. Ką reikia mislyti anksti rytą sutikus 10 metų vaiką, susitraukusį nū szalcio, einantį ant brėkerio dirbti? Į kurią szalį nepazvelgsime, visur pamatysim neteisingai pasielgiant didž turczius su vargszais darbininkais. Matant tokį vargą argi dar mes nesivienysime, be ko niekados neiszsikraustys skurdas iš mūsų grintelių. Neuztenka darbūtis vien dėl tautos labo, bet priderystė yra neuzmirszi ir apie žmoniją abelnai be skirtumo. Reikia stengtis suprasti politiką, per kurią vien galime pagerinti savo skurdų buvį. Mes savo kaimelyje parengsime skaitinyčzią Kliubo kambaryje ir be skirtumo skaitysime visus laikraszczius ir knygas, iš ko pamažu susipažinsime su tautos ir visos žmonijos reikalais ir mieriais. Mūsų Kliubas, kaipo „ukėsu“, dalyvaus ir politiszkūss darbūse, ir savo balsus neatidūs ant savo pavergimo, bet ant iszsilūsavimo nū dabartinių prišpaudejų.

Kas norės prie mūsų Kliubo kreiptisi, lai raszo ant szio adreso:

Lith. Keistutis Citeizens Club,
P. O. Box 17—Lost Creek, Pa.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Rinkimai centralizsko komiteto paprastinai szį metą traukėsi gana ilgai, kaip kad ir pereitame mete.

Pūlus didesniam skaitliui balsų ant p. Pruselaiczio iš Waterburio ant prezidento, p. P. atsisakė dėl kelionės tėvynėn, antrą-gi kandidatą kūpos neperstatė ir nerinko, priežasties dėl kokios nežinoma.

Asz-gi nors esu atsisakęs viesziai nū to urėdo, bet kad rinkimai gana kėbliai žengė, ir pasiremdamas ant atsisaukimo p. Pruselaiczio ir p. Damijonaiczio iš Waterburio, toliaus ant pagarsinto Waterburio kūpos per „Vienybę“ praszymo, esu prispirtas apsiminti tarnauti vėla draugystei, nes palikti ant toliaus draugystę be rėdo negalima.

Didesniu skaitlium balsų iszrinkti: Sekretorius tas pats M Damijonaitis iš Waterburio, 65 N. Leonard str.

Kasierius p. A. Olszevskis, iszleistojas „Lietuvos“ Chicago, Ill., su pastatymu penkių szimtų dol. kaucijos.

Knygius p. Olszinskas iš Cleveland, Ohio.

Į literatiszką komitetą perstatyti kandidatai, pp. V. Stagaras, Dr. J. Szliupas ir p. Senkus, kurie teiks iszsauskirti, apsiima ar ne, nės be apsiėmimo tikro, prisiėina kad nū rėdo savo greitai atsisako, todėl meldžiama praneszti.

Gūd. kuningas A. Milukas, klebonas Brooklyno parapijos apdovanojo „T. M. Draugystę“ knygomis dėl dr. sziekios naudos:

Draugystei 60 knygų Pajautos, ir į Lietuvą mokinančziiais jaunūmėnei 100 knygų.

Pasidekavojant kuningui A. Milukui už dovaną, pripažįstame jį už garbės sąnari „Tėvynės Myletojų Draugysteje.“

Knyga toji yra gana lietuviams naudinga, pajudinanti jauną ir seną prie tautiszkumo, verta kad mus sanariai ją nusipirktų, o pinigai eis į draugystės kasą. Kasztūja 25 centus. Pr. T. Astramskas.

NEUZMIRSZKIME TEVYNES.

Visos nuslėgtos tautos pradeda keltis iš po slėgianczios nasztos ir taisosi nutrenkti ją nū savęs, jieszkoti savo tiesų, ir kaskartas kyla didesnis narsas ir auga spēkos, ypatin-gai jaunūmenėje, kuri vienyjasi, kad atsilaikyti priešais isztinkanczias audras.

Ir kas gal buti malonesniu, kaip gyventi tėvynėje, darbūtis dėl tėvynės!

Buvo gadynė kada lietuviai gyveno tėvynėje ir darbavosi dėl tėvynės grumdami su užpūlikais iš visų szalių, kuriūs vienybėje visados pergalėdavo. Kada kuningaicszčiai pradėjo rinktis gardešniūs kashnelius, kada kaimynai ponai lenkai pradėjo jūs iszvadzioti, tada jie nesirupino apie gerovę savo szalies ir žmonių ir viską sumurdė į lenkų žaką, apginėjus tėvynės pavertė į baudziauninkus.

Laikas bėgo ir mainėsi. Krito baudziava ir su ja mūsų tamsybė. Mūsų tėvai įgavo supratimą apszvietimo vaikų ir tuli pradėjo leisti vaikus į augsztesnius mokslus, kurie šiandien savo rasztais jau sukrutino visą Lietuvą, parodė savo broliams jų suspaudimą ir žadino kovon atgavime savo žmogiszkų tiesų.

Mes gyvendami Amerikoi negalime visai sau persistatyti mūsų brolių gyvenimą Lietuvoje, kurie už lietuviszkę tampa sumesti į kalėjimus tai isztrempti į gilumą Maskolijos ir Siberiją už skaitymą lietuviszkos knygelės arba jų platinimo. Butų labai gerai kad bent mislyje įeitumėm jų vieton į kalėjimą ir isztremimą,

lyg kad mes butumėm įmesti nelaisvėn už skaitymą rasztų savo kalboje, tada tiktai atjaustumėm jų kanczias ir mūsų szirdys nebutų teip užauszioms suszelpime tų mūsų apasztalų, kaip šiandien kad yra. Nū teip didzio skaitliaus lietuvių Amerikoje, aukų suszelpimui mūsų kankintinių yra per maža.

Daugelis iš mūsų yra czion atvykę su mieriu darbavimosi ant tėvyniszkos dirvos per patrankimą daugumos prie abelno darbo. Lietuvoje yra dar teip daug Makrickų, kovojančių prieš lietuviszkę dėl savo niszmanymo ir tenais yra visai kitokis platinimas lietuviszkės. Bet czionai Makrickai neprivalo nei vietos turėti, nei priesztauti. Czionai mūsų yra liūsos rankos visokiam tautiszkam darbui. Kad mes pasektumėm mūsų brolius tėvynėje darbūjancziusi, tai nesztumėm apstesnę pagelbą dvasiszką ir medegiszką aniems. Szimtai tukstanczių yra mūsų Amerikoje, o kiek prigulime prie organizacijų, kurių mierių yra tautos gerovė? Paveikslan „Tėvynės Myletojų Draugystę“ turi vieną svarbiųjų mierių iszleisti moksliszkas knygas ir jas platinti tarp lietuviszkos žmonijos. Kelintas metas kaip draugystė gyvūja, o vos keli szimtai prie jos prigulime, tai yra labai menkutė dalelė iš to didzio skaitliaus. Iš kiekvieno tukstanczio vos vienas prigulės prie „T. M. D.“ ir kur yra likę tie tukstancziai mūsų brolių? Prie „T. M. D.“ pareiga yra prigulėti kiekvienam, kuris tiktai vadinasi lietuviu. Ant metinės mokes ties 60 ct. arba po 5 ct. ant mėnesio, gali iszsitekti kiekvienas be skirtumo, o prigulint tukstancziams ir dedant po 60 ct. sudėtumėm kasztus iszleidimui teip reikalingų moksliszkų knygų, kurių neturime, o kurių neatbutinai

mušis reikia. Paskutiniame laike rodo sukruoto mūsų bro liai, deda aukas tautiškiems reikalams, prisiraszo prie „T. M. D.“ bet vis tik dalelė, dar nedauguma. Visi mūsų geri uzmanymai kilę per laikraszczius, o kad gerus laikraszczius per mažai skaito, dėlto gi kur randasi bent vienas prakilnesnis tautietis, lai laiko už savo pareigą raginti savo brolius prie skaitymo gerų laikraszczių, prigulėjimo prie „T. M. D.“ Kada mes visi darbūsimės apie savo bendrus reikalus, tada bus nuveikti darbai ir atnesz gausų vaisių tėvyniszkoje dirvoje.

M. J. Damijonaitis.

KANKINTOJAS GYVUOLIŲ.

Vokiszkai parszė

Maksas Hofman'as.

Nū vakar ryto jis neturėjo kāsno burnoje... Gulėjo jis ligonbutyje szeszias sanvaites, gydydamasis nū saugėlos, vakar jį paleido, tardami, jūg jis jau beveik sveikas ir į jo vietą esą blogesni ligoniai. Jisai dabar jieszkojo darbo, dūnos; kur tik kreipėsi, gavo atsakymą, jūg nereikalingas, visi traukė peczius su zenklu paniekinimo ir sztai—jis tą patį vakarą, kaip isz ligonbuczio, pavargęs, nužemintas, szirdgėla priverstas buvo praszytis į nakvynę „naktygultos“ namūse drauge su būriu tokių pat nelaimingų, iszmestų versme miesto gyvenimo...

Toliaus—iszauszo antra die na, ir vėl pradėjo jis karsztai, bet be pasekmės jieszkoti darbo. Antrą naktį nebeturėjo tiesos nakvoti naktygultos namūse, gavo pergulėti uz mies tyje krūmūse; ir nedyvai, kad kaulai buvo sustirę ir jaute savę labai pavargusiu.

Už tai sziantdien pradrišo elgėtai. Priėjęs prie didelį murų, palipo į ketvirtą gyvenimą, patraukė varpelį isz lengvo, su baime, — szirdis jo tvak-

sėjo, duris pravėrė jauna, grazi moteriszkė ir, suszukusi: „dar viehas!“ uzdauzė jas. Kaip kad būtų papildęs kokią piktadėjystę, greitai nubėgo žemyn ir prapūlė miniosė svieto ant gatvės. Ilgai jis klaidžiojo po miestą, ant galo atsudurė rate darbininkų. Czia blyskterėjo jo akyse: czia visi tokie pat ponai, kaip ir jis; pajuto esąs tarp sau lygių. Czia szimtai jų buvo, kur pa vienii o kur ir būriais stovėjo laukdami ar nereikalaukas ant darbo jieszkant per laikrasztį, kurio redakcija buvo netolymais; jis maiszėsi po būrį, nebejuto vienas vienintelis esąs,—prigulėjo prie minios; jis uzmirszo, kad ta daugybė konkurentų ir stato jį į teip blogą padėjimą.

Ilgai jis valkiojosi, ant galo pamatė, jog vienam vaikinui pateko į rankas ką tik iszleistas laikrasztis. Kaip iszalkę vilkai pūla prie nugrauzto kaulo, teip dabar pūlė visas būrys žmonių prie naujo numerio laikraszczių, visi ismeigė akis į pirsztą to, kurs, turiedamas laikrasztį, vadžiojo pirsztu ir skaitė.

Sztai jie pamatė apgarsinimą, kuriame reikalavo tarno į namus antram gale miesto. Ir (sztai) pūlė į lenktynes!

Pirmyn! pirmyn! katras greitesnis, tas pergalės; katras bus pirmesnis, tas ir vietą gaus! Ir pradėjo bėgti nevalgydamiesi, neatgaudami atduosio, stumdė einanczius ir ne maž neziurėjo ant to, jog vieną jau sumynė o ant antrojo užsilipo,—ką tai jiems gal rūpėti?! Czia kova už „buvį“ ir dėl pilvo, to kaukianczio pilvo, kurs stumtinai štumia pirmyn.

Nevisi daturėjo iki galo. Vienas apdusęs krito ant purvino szalitakio, kiti teip jau atsilikio ir tik mūsų pažįstamas su kitu konkurentu pripūlė prie durių pažymėtų laikrasztį namų ir abudu iszszioję dvesūdami, sykiu įvirto

pro duris!

Užstalėje stovėjo žemas ponelis, prieš jį ant stalo padėta stiklas alaus.

„Kas per truckszmas? ko jums reik?“ Gavęs atsakymą, pridurė: „jūkingi žmonės! Ir ko jus lakstote! Senai jau yra! O jį namus reik' eiti ryntai, kaip žmonėms, o jus kaip gyvūliai! Sudiev!“

Vėl jis atsirado ant gatvės. Jam jau neberupėjo draugas, kurs greitai atsitolino. Viltis prapūlė, ir jis vėl stovėjo nusiminęs, apleistas; pro szalį ejo daug žmonių, bet nėvienas nenorėjo netik padėti, bet ir sąjausmingai pažvelgti, aplink jo užė ir klegėjo versmė gyvenimo be pertrukio tarškėjo milžiniszkas tekinis darbo, o jis stovėjo, kaip nereikalingas, svetimas tam judėjimui gaivalas.

Valkiojos jis po miestą, nė patsai nežinodamas ko; umai, kaip drugis, pagavo jį neapykanta; stipriai sugniauzė kumstes kėszeniūse, grieždamas dantimis svaidė į žmones pažvelgimus pilnus rustybės ir neapykantos.

„Toki szetonai! Toki szetonai!“ murmėjo jis; pūlė mislis jam apie dinamitą, o, kad tai jis jį turėtų! Visus į padanges isznesztu, ne vienus kokius namus bet visus, visą miestą, visą žmoniją! Pilvas jo marmėjo, akise rodėsi lekianczios rankos, kojos, galvos, ir visas tas baises milžiniszkas paveikslas griausenos, klyksmo ir verksmo; o jis—sunėręs ant krutinės rankas stovėtu sau szalyj' ir szypsodamas dziaugtus ir gėrėtus kraujais, liepsna ir dumais.

Einant pro langą, ant kurio buvo sudėtos deszros, pūlė jam į galvą iszkriushti stiklą, pagrobti gabalą deszros, bėgti su ja szalin ir ryti skanious deszros kāsnius. Bet, pažvelgęs į vidų pamatęs storą, dik-tą mėsininką, pabugo irėjo toliaus.

Oi, tas badas! Badas žmogzudys?... Valandomis degė jo pilve, kaip kad būtų ten įpilta tirpinto szvino.

„Po klevais“ jis vos tik bestovėjo ant kojų, norėjo atsistėti, bet neapkęsdamas pri-valgiusių, iszlepusių žmonių, kurie aplink jį jūkūdamiesi sukinėjosi, traukės szalin, trokszdamas dasigauti lig zooliogiszko sodno.

Būriai žmonių, kaip bangos juroje kiužėjo; visi skubėjo apleisti miestą, idant pasilinksminti tokioj' puikioj' pavasario dienoj ant gryno oro; virtinės karietų brazdėjo, ant visų kelių linksmai loszė vaikai; minksztu, szvelniu pustelėjimu bangavo oras; tamsiai žaliavo medžiai; dziaugdamesi spinduliais saulės be perstoji-mo cziulbeno paukszcziiai.

Bet jam nū to viso da sunkiaus darėsi. Jis mislyjo, jog tik smertis gal jį iszgelbėti nū kanczių bado. Ir, jis mirs baisesi keikdamas, ir jo keiksmas per amžius slogins szirdis visų žmonių... Umaj kažin kas pritraukė jo atydą, bet teip, smarkiai, jog jis sustojo kaip ismeigtas.

Netolymais stovėjo keturių metų mergaitė, kaip lelė apdaryta ir turėjo rankoj' szmotą dūnos su dalia mėsos uzde-tu ant jos, ji isz lengvo nenorėdama laizė tik mėsą.

Tūjaus pat jis užsigėidė pul-ti prie mergaitės ir atimti tą teip brangų skauestą, bet nebereikėjo: mergaitė pati numetė užkandą ant žemės ir pabėgo prie kitų vaikų, dziaugdamosi, atsikracziusi sunkenybės.

Jis tekinas pūlė prie pames-tos užkandos, kuri jam rodėsi dabar teip skani esanti, kad skanesnio nieko pasaulėje negali buti. Tūjaus isz krumų iszszoko didelis kudlotas szū ir pūlėsi prie tos peczios užkandos; prasidėjo kova iszal-kusio žmogaus su godžiu gyvūliu.

Su kaire ranka laikė jis dūną, kuri jau buvo dantise szu-nies, o su deszine smarkiai mo-savo norėdams nuvyti szunį; pradėjo jis jau kiek įveikda-mas muszti szunį, bet szuva tik urzgė ir dantise laikė dūną.

„Kas pasidarė?“ suszuko pribėgęs kanakoks ponelis.

Pradėjo rinktis ponios ir po-nai pasipūszę; jie lojojo ir grąsino iszalkusiam žmogui.

Vaikai metė bovyjęsi ir ap-stojo aplink imancziusi už ką sui dūnos.

Pribėgo ir maža, papūszta kaip lėlė mergaitė: „Nero ma-no! mano mielas Nero!“ kly-kė ji.

Dvi ponios ramino ją isz-reikszdamos jai savo neapy-kantą ant baisaus žmogaus, kurs pagavo dūną isz vaiko rankų.

Augsztas vyras, kuris turė-jo augszta brylių ant galvos, baltas pirsztines ant rankų, sermėgą szviesią pavasarinę, priėjęs isz užpakalio parmetė peralkusi žmogų ant žemės.

„Ko'ci tai tik galgonai czia neatsiranda!“ suszuko jis: „Asz jau seniai macziau, kaip jis sukos apie vaikus. Galima buvo suprasti kam ir dabar dar jis kankina tą nabagėlį szunį dėl savo noro. Bet jam tas ne pavyks, — asz sanarys draugystės globos gyvūlių; sztai mano kortelė!“

Daug ponų prizadėjo buti liudininkais.

Tūm tarpu, kaip szū žle-bnojo dūna krumšė, polici-jantas suszuko: „eik gerūju!... Mes jį įkiszime bent ant san-vaitės!“ A-8.

Isz visur.

Austrijai labai patvino Du-nojus ir ipūlanczius į jį upės, kur uzliejo visas žemumas.

Ant upės Traun tapo paplau-tas gelezinis tiltas, kur 20 dar-bininkų dirbo norėdami sudru-tinti jį. Nugriuvus tiltui 19 darbininkų prigėrė. Abelnai

visur patvinsys padarė daugelį iszskadų.

Popiezius delei atszalimo oro buvo susirgęs ir turėjo atsaky-ti priėmimą visokių keleivių. Dabar vėl yra kiek stipresnis.

Naujai Zelandijai valdzia įvedė budą nupotografūti gir-tūklius, kurių paveikslus isz-siuntinėja po karziamas, ku-riems karziamnykas neprivalo pardūti jokių svaiginanczių gėrynių. Karziamnykas par-dūdautis tokiam girtūkliui svaiginanczius gėrymus papūla pirmu kart po nemenka piui-gine baudą, antru kartu uzda-ro tokiam karziamą ir įmeta kalinyn. — Geriaus valdzia pa-darytu užgindama visai parda-vimą, o nepotografūtu girtūk-lių nei baustu karziamnykų.

Italijai, mieste Gallipoli, vyskupas Ricjardi gavo per pacztą siuntinį su užraszu „džio-vinti vaisiai“, vienok prijaus-damas kersztą savo avelių dėl parapijonų nesutikimų, siunti-nio patsai neatidarė, bet pada-vė policijai, kuri atidariusi siuntinį atrado 10 nūdingų gy-vaczių.

Poznanijos provincijai, mies-te Bromberg (lenkiszka Byd-goszcz) vokieczių valdzia isz-varė isz gimnazijos lenkiszka kalbą, kurios iki sziolei mo-kino.

Mazojai Azijai nū žemės drebėjimo 20 Rugsėji, aplinkui Smyrną, 2000 namų tapo su-griautų, 1500 žmonių užmusz-tų ir 800 sunkiai suzeistų.

Rytinėse Indijose, Darjiling provincijai, pakilo baisus pa-tvinsys, nū kurio prazuvo į 400 žmonių.

Mieste Koeln, Vokietijai, su-griuvo naujai statomi namai, kur užmuszė 10 darbininkų.

Berlyne prasidėjo kongresas

geografų, ant kurio suvažia-vo per 1200 pasiuntinių isz vi-sų svieto szalių.

Pakrasztyje salos Jamaica, vakarinėse Indijose, nuskendo laivas „Adula“, kapitonas ir 5 jurininkai. „Adula“ plankė į Baltimore su pomeranczeis isz Jamaikos.

Vokietijai, provincijai Han-nover, mieste Hameln, viena moteriszke pagimdė septynu-kus. Retas atsitikimas. Mask-vos gub. pradzioje szio amziaus viena moteriszke pagimdė 6 kudikius. Kad kur gimtu 7 kudikai; retai kur atsitinka. 1660 m. yra gimę septynukai, tam pacziam mieste, kur gim-dytojų vardus su paveikslais į akmenį iszkirto ir įmurijo į vie-nų namų sieną.

Prakalbos!

Brooklyne, N. Y. bus 8 die-ną Spalinio, nedėlioje ant 3 valandos po pietų, svetainėje p. Gerkeeno p. num. 93 Grand st. Kalbėtojais bus Dr. Szliu-pas isz Scrantono ir kun. A. M. Milukas vietinis klebonas, sanariai komiteto musų litera-turos parodos Paryziuje. Pra-kalbos bus apie parodos reika-lus, lietuvystės kankintinių su-szėpimą, politiszka ekonomi-ją ir tt. Dėlto užkviecziamė visus lietuvius ir lietuves skait-lingai susirinkti ant prakalbu, nes isz to turėsite szimteriopą naudą.

Komitetas.

Puikus teatras!

Teatraliszka draugystė D. L. K. Vytauto losz teatrą „Po-nas ir Muzikai“ svetainėje „Au-ditoriūm“ szale Petro Lipavi-cziaus vieszbuczio ant Main Ave. Providence, Scranton, Pa.

Loszimas atsibus sabatoje 7 Spalinio 1899, ir prasidės pu-siau asztuntą valandą vakare. Teipogi bus ir puikios dainos

dainūjamos.

Uzprasozome visus brolius lietuvius ir lietuvaites ant to puikaus perstatymo, nes akto-riai yra gerai iszsilavinę ir visi atsilankanti bus užganėdinti.

Komitetas.

Tautiszkas Balius!

„Tėvynės Mylėtojų Drau-gystės“ kupa isz Jersey City, N. J. rengia puikų balių Su-batoje 7tą Spalio (October) svetainėje po No 403 Hender-son St. J. C. Visas baliaus pelnas bus pavestas liet. lite-raturos parodos reikalams Pa-ryziuje.

Deltogi uzprasozome „T. M. D. isz Naujorko kaipo ir visus lietuvius dalyvauti tamė pasi-linksmine. Ypatingai uz-prasozome „Mildos Giesminin-kų Draugystę“ papūszti musų bovą su lietuviszkoms daino-mis.

Komitetas.

Pajieszkėjimai.

Pajieszkau savo brolio Mo-tiejaus Jonaiczio isz kaimo Ku-meczių, valsecziaus Padovinio, pavieta Kalvarijos, gub. Su-valkų; bus 4 mėnesiai kaip at-keliavo Amerikon ir buvo Broad Brook, Conn. Jeigu kas apie jį žinotu, arba jis pats, teiksis sut-ikti mą žinę ant szio adreso:

Jos. Jonaitis
Box 45 Madison, Ill.

Didelis tautiszkas susirinkimas!

Bus Shenandoah, Pa., nedė-lioje 8 Spalio 7 valandą vaka-re ant Rinkevicziaus svetai-nės, ant kampo Oak ir Main gatvės. Kalbėtojais kalbės apie tautiszkus bei darbininkiszkus mierius.

Malonu butų matyt didelį skaitlių susirinkusių Merginų, Moterių kaipo ir Vyrų.

Uzprasozome visus

Kalbėtojai.

Paveikslai.

Parašė Z e m a i t e .

(Tąsa.)

Vienas vaikas pusbalsiai pamietavo: — viena „pantofel!“ kita „pantofel!“

— Ar tu, durniau, mislyji, išrodžiau kaip tu a b l a u c h e ? — Dabar tai apsileidau, o tuomet išsipamadavęs, gelumbiuotas, kaliošuots, čielis ponaitis, mocpanie!

— Je, je — sako tas pats vaikas — ponaitis — „kalės šuds“, ponaitis „kalės šuds“!

— M a n e y , r a p u k a , s u k i n s i n ! — sušuko medinčius ir vėl lengviau tęsė toliau. — Ne tik sluzankos, bet ir pačios ponios seilę rijo. Kaip buvau prie grapo Suvoro — pats senis buvo, o pati jo jauna — kanečnai buvo užsistaciūsi išsivežti mane už gronyčės, sakė: „durniau, nebijok, apščėslyvysiu aš tave“. Nusamdė mane potam baron fon de Fleri, išvažiuom į Niznagorod, iš ten į Paryžių; viena kupčienė, našlė buvo užsimaniusi tekėti — bagota, milijonierka! — kad ne butų buvusi ruskė, pevnai bučiau apszienyjęs; kiek aš esu jos tabako surukęs! paimsiu iš kromo, norėsiu užmokėti „n i e n a d o , n i e n a d o !“ šaukė iš tolo. Žinoma reikia turėti poznanę, reik atvitoti: ir aš vzajemnie tankei ją pačestavojau; buvo piningų, buvo iško gerti! Ant baliaus prie grapo Naikino — jisai išdavė savo miškuose cesarską palevonę; ciesorius sėdėjo sau miške ant krėslo, o cesarska svyta ir senatoriai varinėjo ant jo žvėris; kaip tik žvėris koks kyšt! tuoju tam tyčia pastatytas lekojus šmakšt ir pakis ciesoriui gatavai užprovytą strielbą; ciesorius — paukšt! ir nušaus užvartą žvėrį: ką tik nepeišovė Vilniaus gubernatorių: jisai užvarė ant ciesoriaus lapę ir pats atsitupęs žiuri; kaip šaus tik ciesorius — paukšt! lapei uodega nulėkė, o šruotai visi atgal sugrižo į gubernatorių; turėjo potam darbo kol išlupinėjo. Mus šešis lekojus suskyrė sluzyti į stalą, pasirėdėm po formos juodais prakais, baltoms kelnėms, ligi kelių pančiakos raudonos, užraišiotos mėlynomis štonžkomis su kukardomis žemiau kelių, čeverykai geltoni paryžski, stosovany kapeliušas po pažastim dėl formos — kaip lėlės vaikinai visi, o aš už visus čiuinesnis! Ministras vnutren-

nich diel perveizėjo mus, iškratė teip sragiai, juog netik peilio, bet ne adatos nevalna prie savęs turėti; ant prisiegos mus varė prie seno barzdylos popo. Tuomet už tris dienas sluzmos gavome zaplatą nuo ciesoriaus po penkis rublius, o ką padarysi?! — vis uždarbisi! ir tų pats ciesorius neturėjo, nuo gubernatoriaus pasizičyjo. Aš begalo įtikau. Ciesorius, tapnodamas man į petį, sakė:

— T y v i e r n o ž m u d i a k ?

— D a , ž m u d i a k , t o l k o d v o r i a n i n — atsakiau.

— V y ž u v y ž u , č t o t i k r a s y v i . A b i l t i v K r o z a c h ?

— D a t o č n o t a k , b i l . N a , kaip aš pradėjau pasakoti ciesoriui, kaip ten buvo, kas ten dėjosi! Ciesorius tik pečius trauko, da trauko žiurėdamas į gubernatorių kauniškį. Tas, nuraudęs kaip burokas, merk da merk man, kad nebepasakočiau čielos teisybės....

Kitą syk su tokioms vožnioms asaboms perstavojau, o dabar įlindau čia prie jusų, kaip į kokią urvą, ne piningų nebeliko ir pats čyst apnokau — nebepazintu nė miesčionkos!

— Dabar ir vienos Zosės užtenka — tarė senis vežikas jau snausdamas.

— Kaip yra sakoma: šuo iš bado ėda ir vabalus; teip ir man Zosė — kad vertesnės nėra, turi ir tokios užtekti, iki pakyrės, potam spirk į šalį ir — vabank! Kiek jau tokių esu perleidęs, ne Zosės bestovinčių, bet pašėlusią ir turiu ščestį ant mergų: tik aš pamisliju ant kokios, galiu iš kalno sakyti, juog jau mano.

— Ščestį, ščestį! — atkartojė vežikas — tamstai berots ščestis, o tai mergelei amžina nelaimė.

— Ko norėjo, to ir dastojė — atsakė Topylis.

— Bene ji per gvolta ir prisimetė į meilę, tik ir tamsta pats turėjai maž daug šnektini.

— Na, ant to tai štuka mano liežuvio! Delikatniai mandriai kaip imsiu komplementus šnekėti malonėtis — netokias mandrasubalamutyjau nesuskaitomai sykių; o Zosė kas tai man znočyja: vieno piršto pamojimu prikibo kaip smala prie tekinio.

— Už tai tokį nekaltą kudikį ir negali spardyti į šalį, jei su savo mandru liežuviu, kaip giries, pritraukei jos širdį; nereikėjo apgaulioti, nės tamsta vy-

riška galva ir ne jos metuose beesi; neštuka suėsti jauną vaiką ant viso jos amžiaus, reikia ir į savo sąžinę pažvelgti.

Ka, ka, ka! — susijuokė Topylis — dar sumnenė dėl mergos! man kepurė o kepurė, o ji te kirkinės, kaip katė kur užpėkyje. Ar aš nemačiau? ir Zosė budavo ateis į pliušką, tai su tais pelkusais šoks, dainuos, dračysės; — zlastis mane ėmė; pastanavyjau — mano Zosė! beveizint nustumiau visus paršelius. Vot, dabar štuka: a n i t i b e , a n i m i n e . . . — kvakėjo užsivertęs — žinos nabagė juog aš ne jai lygus!

Vaikinas, kurs pirma pamietojos iš Topylio pagyrų, dabar nusispjovė į delną, kepurę pasmaukė ant pakaušio; išraudonavęs, kaip gaidys, net akys jam žaižaravo! Atsistojęs priešais Topylį, sugniauzęs kumščias — ziopt, ziopt! — ne žodžio neištarė, rodos liežuvis jo sustingo. Visi pradėjo juoktis, tas pro duris! Išlekęs pro durissukeikė, sumurmėjo; ėmė arklius šerti, o sau ašaras braukė ir braukė rankove.

Trioboje pasiliko vienudu Topylis su vežiku. Tas vėl pradėjo:

— Ar žinai, p. Topyli, juog nelabai ir gali lygintis prie Zosės; tik anai dabar bėda, kol parglabos motiną, o dėl kitoko nė kokio strioko: vyras jai atsitiks, nors ir ne tuoju nes da jauna. Tur tėvo palikimą keletą šimtų, jauna, graži, prie to siuti gražiai moka. Išmintingas vyras jos nekaltis, nebrakis, jei tik bus piningai. Dabar tiktai nėra kam užsiimti: čia į tamstos garbanas galėtų įsivelėti už apgavimą.

— Na, naujiena! Merga man padarys ką! Kiek yra atsitikimų, juog merga su vaiku atsistoja vyrui prie šliubo, kitą beimant, o ką gauna? klebonas uždaro pirmąją į kiaulininką iki su kita suvinčiovoja. Merga ir pavuosto špygą.

— Su klebonu kita — sako vežikas — o kad teip kas motinai patartų, įkištų advokatui kokią šimtinę, teip gražei įsivelėtų ponaičiui į kailinius!... Čia bepigu gera prova: merga metų gal septyniolikos, o prėikšas gal daugiau kaip antrą tiek tur amžiaus; kaip aviną sudas nukirptų. Dėl manęs žinokis, o ištikro ant ženybę, žiurėk, motina dar nenorėtų už tamstos leisti; ji tikisi išleisti kur į namus už gaspadoriaus.

(Toliaus bus)

LATVIU TAUTA, KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A Š Ė
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

paupiais įsiveržė ir į viduriamį. Latviai, žiamdarbiais budami, mažai rūpinosi apie paupėnus, kurie misdami žvejyba bei jureivysta, ginčiuose nesusidurė su Lybiais. Tai-gi Gaujos apgalbės turėjo būti jauniausia naujokyne Lietuv-Latvių tautos. Žinoma, kad tos kraustynės įvyko ne umai, bet bėgyje keletos šimtmečių, nes Vidziamyje Latviai tur-but apsibuvo ne pirmą 8-to šimtmečio, o sprendžiant palei surastas liekanas galima manyti, kad tauta, kurią Latviai atstojo, jau buvo pergyvenusi akmenis laikmetį, kurį Baltijoje traukėsi iki pabaigai 6-to šimtmečio. Vidziamio Latviai buvo žiamdarbiai, ir turėjo tarp naminių gyvulių žirgus, galvijus, oškas, šunis ir tulus paukščius; rasi jau turėjo geležinius nuoragus prie žambrio; statėsi namus dėl gyvenimo iš medžio. Po 6-tam šimtmečiui jie mokėjo metolus apiprekiuoti karėje ir amatninkystėje. Karės įrankiu, tarp kitų, buvo buožė ar rungas; tur-but jau pažinojo jie taip-gi lingę arba kilpinį, ir skydą medinį su oda apvilktą. Kas link tikybės, jie regimai tikėjo į nemirtinumą dušios, nes kitaip-kam jie butu dėję į kapą dalykus, panaudojamus gyvenime, jeigu tie pasimirus jiems nebutu derėję. Infantų gyventojai, regis, nedegino negyvelių, bet juos laidojo aprengtus drapanomis, vyrams į kapą įdėdami ginklus, padarynes ir mylimus gyvulius, o moterims — pagražinimus. Bet Žiamaičiai, Kuršiai, Žiamgalėnai ir Sėlijos gyventojai degino lavonus, pelenus jų pildavo į molio puodus ir kasdavo į žiamę, vietą palaidojimo pažymėdami kruva su krautų akmenų. Taip pat darė Pru-ai, kaip Wulfstan paminė, dar 9-tam šimtmetyje.

VIII.

Lietuv-Latviu likimas nuo 9-to iki 13-tam šimtmečiui.

Nuo Lenkų ir Rusų, susėdijoje gyvenančių, pavalei imame girdėti vardus Prūsų, Lietuvių ir Latvių, kurios gentės gyveno tuomet po valdžia dvasiška Kryvių, o svietiška Kuningaikščių. Galop 10-to šimtmečio katalikų bažnyčia ima siuntinėti kunigus dėl atvertimo tų genčių į krikščionybę; paskui kunigus traukė pulkai kareivių, dildytu kardu bei ugnia atkaklių pagonų polytišką bei religišką buvį. Kyla imtynės, smarkesnės Prūsųose; o Latviai, Sėliai, Žiamgalėnai, kurių vardus mūsi chronistas Nestor apie 1100 m., be didelio pasipriešinimo, pasiduoda po Rusų persvarą; Lietuviai taip-gi smagiai imasi su užpuolikais, tai laimėdami, tai pralošdami kovas. Prūsai, kur buvo Romovė su sėdėne Kryvų Kryvaičio, perleidę yra smarkiausias vajones. Lenkai iš pradžių rūpinosi juos taikiai į krikščionybę pamąsinti, siųsdami misijonarius: Adalbertą iš Pragos, kurį Prūsai užpampino 997 m., rasi Samijoje, o kurio lavoną Boleslovas I išpirko; potam ten kako Bruno, saksų zokoninkas, kurs taip pat 1009 m. tapė nukautas (kaip rašo Dietmar, Merseburgo vyskupas, 1017m.)

su 18 savo pakalikų, tur-but Parusnėje. Užtai Boleslovas Prūsų žiamę pustyjo ir privertė juos mokėti duonį (1013 ar 1015 m.), nuo kurio anie atsikratė karaliui mirus; taip-gi Prūsai ėmė ant Lenkų žiamės neretai užpuldinėti ir ją laupyti. Taip-gi Boleslovas II 1158 m. Prūsus privertė pasiduoti, ir kad tie veikiai kunigus ir valdonus išvyjo, 1161 m. jis įsiveržė į Prusiją su 16000 raitelių ir 10000 pėstininkų; bet pelkėse ir giriose per Prūsus užpultas, kuone visą savo vaiską pateriojęs, džiaugėsi namon parsukęs su likučais. Ir vėlesni Lenkų triusai Prūsus apkrikštyti pa-iliko be pasekmės.

Lenkai dabar įpatingą akį nukreipė ant Jatvingų, gentės drąsios ir atkaklios, kuri mušiuose nebėgo, nors butu mušį pralozusi (kaip patys Lenkai pasakoja). Karalius Kazimieras Teisusis 1194 m. įsilaužė į Jatvingų žiamę, kurią rado tuščią, nes gyventojai buvo prasišalinę. Lenkam pustyjant šalį, Jatvingų vyresninkas prašė taikos, žadėdamas mokėti duonį. Lenkam atsitraukus, baigėsi jų valdžia, įpatingai kad Kazimierui pasimirus kilo jų žiamėje didelės jaukos.

Apart Lenkų, taip-gi Rusai ėmėsi su Jatvingais tai palaimingai, tai nepalaimingai, tankiausiai pasiganėdindami dovanomis ar meslevomis; bet dar labiaus su Lietuviais 12-tame šimtmetyje. Rusų chronistai pasakoja, kad seniaus Lietuviai mokėję jiems duonį žvėrių uodomis, liepų plaušais ir vantomis; ale Rusų kuningaikštystėms savo tarpe susikivirėjyjus, Lietuviai pradėjo ant jų užjoti, ir Rusų kareivių myri apdainuoja Igorio kareivy-tė, butent kad kruvini Nemigos krantai — šiądien yra tulas kanalas Minsko gub. vardu Nemizos — buvę apkloti „Rusų suuų kaulais“, kad „galvas kaip kulių klojė, kulę su plieno spragilais“. Galiaus Lietuvių užpuolimai labai sutankėjo, ir Rusai vienval turėjo rengtis į kovą, ir įpačiai Galicijos kuningaikštis Roman Mstislavič smagiai sukovė Lietuvius 1205 m. Bet veikiai Totoriams ant Rusijos užplaukus, Lietuviai galėjo pastoti tikra rykšte dėl Rusų, kaip anie Azijos nomadai.

Susitikimas Rusų žiemuose su lietuv-latviška tauta buvo taikėnis, beje su Letgaliais, Sėliais ir Žiamgaliais. Cion Daugava tarnavo keliu susinesimų, ir vyliojo Rusus ant pirklybos. Jau Vladimir Sviatoj (980-1015), išvyjęs Rogvoldą, kurs buvo įsteigęs valstiją Polocke, paplatino savo rubežius iki Letgalių, ir kaip chronistai pasakoja, ėmęs meslavas netik nuo Letgalių, bet ir nuo Sėlių, Žiamgalių, iš dalies net nuo Kuršių. Bet nesitikėdami užlaikyti savo persvarą taip toliose šalyse, jie ėmėsi statyti Koknėzės ir Gersikos pylis, dėl apsergėji no Rusų pirklių, plaukančių Dauguvos upe, nuo tenbuvių, jeigu tie mėgintu užpulti ant anų. Su tuom pačiu mieriu Jaroslavas, 1030 m., įsteigė Terbatą palei Mėtros upę, vadindamas ją Jurjevu, po to kaip Igauniai buvo apgalėti buvę karčiose imtynėse. Visose Rusų naujokynėse buvo taip-gi krikščionių bažnyčios įsteigtos. Tačiau Rusų valdžia tuomet negalėjo būti stingra, nes naujokynėse sargybos buvo mažai, o patys kuningaikščiai besivaidindami savitarpe negalėjo siųsti kariumenės į Baltiją. Vėliaus Vladimir Monomach — anot Rusų chronikų — esąs kariavęs su Igauniais ir įėmęs Odenpėjos pylį. Taip-gi jo įpėdiniai, ipač Polocko ir Pleskavos kuningaikščiai, kariavo su Baltijos gyventojais Vokiečiams atsi-bastant, Polockėnų rankose buvo Gersikos ir Koknėzės pylis, kur jie įkėlę buvo savo vietininkus, kurie rinko meslavas nuo aplinkinių Latvių ir Lybų lyg pat Tureidai. Vidziamio Latvių

dalį, Tahlavos apgabale, kurs traukėsi gangreitlyg Valmierai, jau nuo senų laikų valdė yra, kaip Indrikis Latvys rašo, Pleskavos kuningaikščiai, kurie siūsdavo sudžias dėl sprendimo teisos ir rinkimo dovanų bei meslavų, o kuriems Latviai nesipriešino. Indrikis Latvys net primena, kad viena dalis Tahlaviečių likosi krikštyta per Rusus, pirm vokiškams atsibastant.

Taipgi Danai bandė Pabaltijoje įsteigti kolonijas ir krikštyti pagonus. Chronistai sako, kad Kanut Didis (1016-1036) buvęs užkariavęs Igauniją kaip patvirtintu Danų monetos, rastos iš 11 ir 12 šimtmečių. Anot Saxo Gramatiko, Kanutas dar 1023 m. esąs užkariavęs Sembiją ar Samiją, beje Prūsų žiamę, ir priėmęs titulą Samijos karaliaus, tačiau Danų valdžia čion nebūvo pastovi.

Dar mažiau Danams sekėsi praplatinti krikščionybę Kurše, mislyjama prie Kolkos salavos, tuls pirklys apie 1050 m., karaliaus Sveno Estrsono paragintas ir aplovanotas, įsteigęs buvęs pirmą krikščionių baznyčią, kuri tur-but neilgai pateko, nes pats Svenas pasakoja Kuršius buvus fanatiškais pagonais, kurie didelę daugybę turėję visokių kuningų, raganių ir burtininkų. To karaliaus žinias yra užžymėjęs tulas Brėmeno kuningas Adomas savo bažnytinėje istorijoje ir Danijos aprašyme (1073 m.).

Prasidedant 12-tam šimtmečiui Danai gavo naują akstiną: popiežius tuomet skelbė kryževystės karę prieš muhamedonus, o kas negalėjo į taip tolią kelionę leisti, tam pavėlyjo eiti į karę su pagonais, žėdėdamas nuodėmių atleidimą ir aužiną gyvenimą. Danams tai buvo pėšrdziai, bet jų pastangos pasiliko be didelės pasekmės. Nėgana to Pamarėnai Baltijos — Kuršiai, Žiamgaliai, Lybai, Igauniai ir ipačiai Samsalėnai — tuom laikėmė atsizygnėti kaip drąsus jureiviai. Jie patys statė sav laivus, jau tai dėl pirklybos, jau tai dėl laupymų.

Pirklyba užsiiminėjo labiausiai Žiamgaliai, aplankydami pajurius Baltijos ir net Dauguvą, mūnydami savo gūntinės produktis, linus, kanapes, vašką, taukus ir žvėrių odas, ant svetimų kraštų produktų. Pasiekdavo jie Svediją savo kelionėse, labiausiai Visbės mieste, ant salos Gotlando, jie buvo pažįstami svečiai. Rods jie užsiiminė lavo mainų pirklyba, bet pirkliaudami su daugeliu svetimų tautų jie taipgi susipažino su pinigais, taip juog brangieji metalai tarp tenbuvių pasiplatinę buvo ir taisiais, kartais, jie mokė lavo meslavas bei duonius.

Apart pirklybos, Baltijos gyventojai mėgo ant jurių laupyti. Jurių laupytojų laivai tur-but buvo lengvesni ir galėdavo plaukytiesi po seklius vandenius. Tokiu darbu užsiiminėjo Kuršiai, Igauniai bei ipatingai Samsalėnai. Užpuldami ant pirklybos laivų, jie tuos prisitraukdavo geležiniais vašiais, ir aplaupę ar plaukdavo sav į jurę ar sudegindavo pirklių laivą. Pabaigoj 12-to šimtmečio Kuršiai ir Igauniai ant Oelando salos artymais Svedijos buvo įsirengę apdrutintą stovėnę, iš kur jie netik gresė visos Svedijos pakraščiams, bet ir pirkliams, keliaujantiems į Visbę ar Sigtuną, Birką ir tolymą Novgorodą. Už tai Valdemaras I, Danų karalius, pasiuntė 1170 m. savo laivynę, po vada savo sūnaus Kristupo, išnaikintu laupytojų buveinę. Kilo karčios imtynės, galiausiai Danai pergalejo, ir kaip chronistai sako, visi laupytojai galą gavo. Tačiau jau 1188 m. nauja Kuršių bei Igaunių laupytojų laivynė įplaukė į Maclar'o azerą, laupė po aplinkę ir išpus-

tyjo pirklybos miestą Sigtuną. Ir dabar karalius Kanutas IV baisiai susmogė laupytojus, taip juog jie nedrįso rodytiesi Svedijos pakraščiuose per ilgoką laiką; bet jau 1202 m. Samsalėnai įsilauzė į dienovidį Svedijos; tad Valdemaras II norėdamas juos suvaldyti, nukako į Samsalę ir įteigė drūtą pyli (1206 m.). Bet Danai pyli turėjo vėl atstoti, tur-but negalėdami atsilaikyti nuo užpuolimų tenbuvių. Vokiečiams į Baltiją atėjus, mažai liekanų bebūvo nuo Danų valdžios, tik Lindanisoje (šiadien Rėvelis) buvo jų pirklybos bustynė.

IX.

Gentes Baltijos pakraščiuose lyg 13-tam šimtmečiui.

Augščiausias mes šnekėjome apie imtynes krikščionių (Lenkų, Rusų ir Danų) su pagonais Pabaltijoje; bet nevisi minėtieji pagonai buvo gentimis, ipatingai išiskiria Lybai, Igauniai ir Samsalėnai, kurie kilę yra nuo Suomų padermės.

Lybai 12-tame amž. buvo plati ir turtinga tauta, išiplatinusi beveik palei visą Rygos marės užuolanką. Kurše jie gyveno po vardu Kuršių aplink Abavą nuo Ventos ištakos sulyg Słokai, kur tuomet tulas Lielupės žaras, regis, įtekėjo į jurę. Tolesnysis pakraščio gabalas nuo Słokos lyg Dauguvos ištakai prigulėjo Žiamgaliams, kurie čion turėjo ipatingą uostą. Vidziamyje Lybai apgyveno tuomet didelius žiamės gabalus, nes jų rankose buvo netik pamariai sulyg Pernavai, bet taipgi Podauguviai sulyg Lielvardei ir Aiskrauklei, nuo kur jų rubežiaiėjo tiesiog link Turaidos.

Igauniai bei Samsalėnai užlaikę yra savo senovines vietas ir permainytas sulyg šiam laikui. Išstija jau nuo seniai dalinosi į kryčius: Vironija (Vesenbergos apgabalis), Jervė (Veissenšteino apgabalis), Harrija (Rėvelio apgabalis), Vyka arba Maritima (Hapsalos apgabalis), Rotalijs apie Leaį, ir Sontagana apie Pernavą. Vidziamyje gi randasi Unganija (dabar aprinkės Vėrovos ir Terbatos), palei kuri nuovadą Latviai savo kaimynus vadina Igauniais; Sakkala (Vilandės apgabalis). Metsėpolė palei Salis ir Pernavą, Idumėja tarp Aa ir Salis, Turaida (dabar Treiden), Antinė aplinkėse Vendeno, Trikatija (šiadien Trikatė), Tolova palei Aa. Chronikos mini dar tulas nuovadus, kaip Muokė, Vaiga, įšiauę nuo Mėtros ir Terbatos, tad vėl Varbolą, Rėvelį; bet tai rods bus dalys buvę didesniųjų nuovadų. Taipgi Samių sala priskaitoma yra prie Igaunių žiamės, nors Samsalėnai jokio artesnio susidurimo neturėjo su kietziamio Igauniais.

Kitosgi minėtos gentės prigulėjo prie Lietuv-Latvių padermės, ir tosios atvašės 12-tam šimtmeetyje apgyveno šiuos žiamės gabalus.

Prusai mito šiadykštėje Rytinėje Prusijoje, nuo Vyslos sulyg Niamunui ir dienvidiuose sulyg Drevencai. Anuometinės Prusijos nuovadai, pradedant nuo Vyslos ir Drevencos, buvo Kulmija ir Pamezonija (Pomesania), kuridvi gal buvo atskirtos didele gire arba meza. Trečią žiamės gabalą šaukė Pagėzonija, kuri traukėsi sulyg jurei. Į rytus nuo Pasargės išiplatino Ermija ar Varmija; tarpe Allės ir Priegliaus — Natangija. Į piet-ryčius nuo Natangijos radosi Bartija, dienvidziun (Toliaus bus.)

Koncertas ir Balias!

„Susivienijimo“ 10 kupa isz Philadelphios rengia pirmą, didelį koncertą ir balių, kurio visas pelnas bus paszvestas tautos reikalams, parodai lietuviszkos literaturos Paryziuje.

Koncertas ir Balias atsibus panedelyje 16 Spalinio (October) 1899 m. svetainėje „Mannerchor Hall“ 551—553 N. 5th St., Philadelphia, Pa., prasides 7tą valandą vakare ir tasis iki 3jų ryto. Įeiga vyrams kaip ir moterims 25 ct.

Dėlto užpraszome visus tautiecius ir tautietes teip vietinius kaip ir isz apielinkės ant to puikaus pasilinksminimo, nes laike koncerto ir baliaus grajys 12 ar istų ant mandolinų, citrų ir gitarų, bažnytinis choras sv. Antano parapijos dainūs puikias lietuviszkas dainas o teipgi ir latviai dainūs. Po koncerto bus prakalbos o po prakalbų balias.

Koncerto ir Baliaus
Komitetas.

Ant žinios.

Praneszu visiems tautieciams bei prieteliams ir savo kostumieriams, kad asz persikrausciau isz Philadelphios į Newark'ą, N. J. ir įrengiau didelę krautuvgę (sztorą) czeverykų ir skrybėlių.

Turinti reikalą pas mane tautieciai lai kreipiasi ant szio adreso:

V. Ambrazeviczia
249 Springfield Ave.
Newark, N. J.

Philadelphija, Pa. Vietinė „Susivienijimo“ 10 kupa laikys ketvirtinį susirinkimą nedėlioje 8 Spalinio 1899, bažnytinėje saleje tūjaus po miszių, ant kurio užpraszome kūmi daugiausiai susirinkti. Teipogi užpraszome ir Szv. Jūza po draugystės sanarius, kurie dėl mūsų apsiemė patarnauti laike koncerto ir baliaus.

Kūpos *Komitetas.*

Pirmutinė užeiga dėl Lietuvių

pas **Stasi Bagdoną.**

Arielkų visokių, alaus labai gaudaus, gero vyno, cigarų ir t. t.

Ne praiek pro savą brolau! atsilankyk nors sykūtį!

E. Main ulyczios po No 204
Plymouth, Pa.

A D R E S A I

CENTRALISZKŲ VIRSZINIŲ „TRVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAUGYSTĖS.

- Prezidentas—T. Astramskas
P. O. Box 200, Minersville, Pa.
- Kasierius—Jg. J. Grieszius,
Commercial Academy,
153 E. 76-th str. New York.
- Sekretorius—M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn

Naujos knygos.

- „Vienybės“ redakcijai gaudamos szios naujos knygos.
- Bites arba jų gyvenimas —10
- Paveikslai iz gyvenimo dvarokų —10
- Blaivininkų knygelė arba trumpas pamokinimas apie blaivystę —10
- Patarmės moterims, kurios nori buti sveikos —20
- Stella, viskas ir visur stebuklai, ant dangaus ir žemės.
- Apsyaka K. Flamarijono —15
- Dailydė arba patarmės stalioriams su 120 paveikslų —30
- Musų pasakos —10
- Dainų skrynelė —15
- Kaip atsigiti nū koleros —10
- Abėcėla parasyta Dr. J. Szliupo —25
- Obrusiteliai, vaizdelis isz gyvenimo maskoliszkų urėdinkų Lietuvoje —20
- Grazi vaikų knygelė —10
- Statistika lietuviszkų knygų atspausių Prusūse nū 1863 metų iki pabaigai 1896 m. ir atsiszaukimas į apszviestą svieta dēlei persekiojimų per caro valdžią —25
- Programas Lietuviszkos Social-Demokratiszkos partijos —5
- Latvių Žemės Žemlapis —35

AGENTAS

asskuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nū agentas

GEO. GWILLIAM, 3330123.

MAIN Str Plymouth, Pa.

Dr. Leonard Landes,

Lietuviszkas Daktaras.

134 E. 24th St. New York. Garsingas gydytojas vyriszkių ir moteriszkių ligų. Mokinosi universitete New Yorke, praktikavo ligonbucziuse; Vielaiuj. Berlyne, karaliszkoje mokykloje London, buvo pėdēt nū m. k. 1860. Labum. Balievu. Port Graduate Hospital College ir t. t.

Uztikrina iszgydyma

visų slaptų ir paprastų ligų, kaip to: plaučių, kepenų, skaudėjimą vidurių, galvos, nepomistų, apalpiną, skaudulius, zaizdas, tyumą, moteriszkas ligas ir nevaisingumą. Gydymai nerviszkių ligų reikia naudot elektrikinius prietaisais.

Ligas Lytiszku dailiu

iszgydysiu į keles dienas, teipogi ligas pilvo, uždegimą žarnų, iszdziuvimą pieno, skaudėjimą lūpų, nosies, akių, ausų, nustojimą pajiegtų ir tt. Iszgydymą uztikrinu kiekvienam atsitikime. Chroniszkas ligas gydau pasekmingai, ir slepemas ligas uzlaikau slapybėje.

Dr. Leonard Landes,

134 E. 24th St., Cor Lexington Ave.

Offso valandos: nū 9 ry. o. iki 1 po piet. nū 5 po piet. iki 8 vakaro
Nedėliomis: nū 8 iki 10½ val. ryto; nū 2 iki 4 val. po piet.

Roda per gromatas dykai.

Užpraszdami gydyklas prisiuskite \$1.00.

Jeigu sergi, tai parasyk kiek turi metų, kiek sveri ir aprasyk savo ligą, o asz prisiusiu gydyklas kuriomis iszsigydysi.

DYKAI!

Del ligonių reikalaujant pagalbos. Kas norite trumpam laike sveikatos, nū visokių ligų, didelių ar tai mažų, meldžiame atsizsuziekti į mūsų kompaniją garsingų Karaliauczius D-rų rodų ir gydūlių, kur randasi daugybė D-rų isz Europos ir Amerikos dėl darymo rodų. Siuncziam gydyklas pagal geriausius Receptus į visus krasztus, kas tiktai pareikalauja. Nereikia turēt gėdos pasiklaust rodos apie slepemas ligas. Mes siuncziam sziais minėtas garsingas gydūles **DYKAI:** nū skaudėjimo galvos, gumbo, drugio, skaudėjimo dantų, o skaudėjimas į 3 minutes nustoja ant visados. Tikt meldžiam ant kožnų minētų gydūlių prisiust už 20 centų markėmis dėl prisiuntimo, o gausit per pacztą dykai. Szita proga tikt dėl lietuvių yra: Mes velijam pasiskubiūt dabar ir siuncziam dykai visiems dėl persitikrinimo. Toji proga musų geriausių gydūlių suvis bus trumpa. Apie plaukų sudrutinimą galit pasiklaust rodos, o mes užganėdysim ir ant plikų galvų ataugysim naujus plaukus, vietoj iszpūlusių, jeigu ne senas ir isz pamilijos ne yra plikas, bė abejonės yra pagalba. Ne vilkinkit, bet raszykit. Adressas:

The J. M. BRUNDA & CO.,
Box 2361, New York City.

Lietuviu užeiga.

Geriausis užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilikaui visokius gėrymas, kaip to: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klasos, taipgi siuncziu pinigų į visas dalis svieta. Pardūdu Laivakortės ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirszykit jog mano **HOTELIS** po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia,

„LIETUVA“

Nedėlis laikrasztis iszeina kas pėtnyczia Chicagoje ir padūda žmonėms svarbiauses ir teisingiauses žinies isz Amerikos, Lietuvos ir viso svieta. „Lietuvoje“ tūpinasi apraszymas „Lietuvių Pratičiai Mažoje Azijoje nū senovės iki jie pateko po valdžia Persų“ naudingiausias ant svieta knygos. „Lietuva“ padūda naujausias politiszkas žines, tai yra, apie krutėjimą žmonių visūse krasztūs sveto, visose vieszpatystėse, apie jų darbus, uzlarbius, naujausias iszradimus (iszmislius) ir t. t. Kas „Lietuvą“ skaito dasizinos apie viską, kas tik svieta darosi, apszsvies ir iszmoks žmoniszkaui pasielgti.

„Lietuva“ kasztūja ant metų \$200, ant pusės metų \$100. Pinigai tur but užmokėti isz virszaus.

Užsiraszydami ir pinigų siusdami adresūkite teip:

A. Olszewskis
Sub-Sta 60 CHICAGO, ILL.

DR. F. J. KALLMERTEN.

Specialistas chroniszkių ir nerviszkių ligų.

Gydo visokias užsi senėjusias ligas kaip to: Traszkių, spazmą, paralyžių, dusulį, pavandeniavimą, reumatizmą, skaudėjimą galvos, ausų, akių, ir nosies, ligas skilvio, gerkles, krūvinės iszėjimą žarnų, drugi, iszmėtymus ant galvos ir auros gumbą, nustojimą t., iszėjimų, kraujo tekėjimą, mėnesinės t. kėjimą, nevaisingumą,

skausmus po gimdy nū, pullavimus, ronas, atsilvėrimus, ant kuno, rožų, žarnų ligas, skaudėjimą strėnų ir kratinės, plauti, nervų skaudėjimą, uždegimą žarnų iszputinūs, niežėjimą, uždegimą smėonių, iszburkimą puslės ligas, vėži, diegį, akmens ilgą, uždziuvimą, nusilindėjimą kojų, džiūvą, žarnų ir inkstų ligas, karsztligą, niežus, iszburimus, kirmėles, dedervines ir t. t.

GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS
Jeigu sergi ir nust jės esit viltilios iszgyti, krolpikis tūjaus pas daktarą Kallmerten'ą ant rodos, Dr. Kallmerten'as iszgydė tukatanzius žmonių, kurie ilgai sergo ir nū kitų daktarų ne galėjo pasielgti ir iszgydyti. Tie žmonės vliur garsina vardą D-ro Kallmerten'o, ir pažistamiems į rodyta. Krolpikitis pas D-rą Kallmerten'ą tai jus iszgydys.

LIGAS UZSIKRECZIAMAS abejos lyties (ar tai nū kitų gautas arba nū gimdytojų paolnanczius) gydo pasekmingai ir greitai. Norėcia gėdytis, tiktai gydytis, nes nestojimas atveda plktas pasekmes ant ateitės.

NORS LIGA BUTŲ NEISZGYDOMA, RASZYK pas Dr. KALLMERTEN, APRASZYK GERAI SILPNUMA, PADUK LYTĮ (ar vyras ar moteriszko), amžį, szvaramą ir temperamentą ligonio. Įdėk į gromatą 2 centinę markę, parasyk savo pavardę ir adresą iszskilal, o gausit per laiszką **RODĄ DOVANAI** ir tiktą nūmōnę Daktaro Lliga yra iszgydoma ar ne.

Nevylykyk, bet raszyk tūjaus. Adressas:
DR F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.